

Kansrijke en minder kansrijke beroepen

Eerste inventarisatie sinds de coronacrisis

UWV maakt ieder jaar een overzicht van beroepen met moeilijk vervulbare vacatures. Daarmee wordt zichtbaar welke beroepen goede kansen bieden op werk en waar het zinvol is te investeren in scholing van bijvoorbeeld werkzoekenden. Het laatste overzicht dateert van september 2019.¹ Sinds de uitbraak van het coronavirus is de arbeidsmarkt drastisch veranderd. Voor veel ondernemers zijn personeelstekorten inmiddels niet meer het grote probleem en draait het veel meer om de vraag 'hoe kom ik deze crisis door'? Verwacht wordt dat de werkloosheid dit jaar (verder) zal oplopen, van 3,4% in 2019 naar 7% of meer in 2021. Er zullen dus veel mensen op zoek moeten naar ander werk, zo nodig in een ander beroep. Dat maakt het belangrijk om inzichtelijk te maken waar op dit moment nog kansen liggen op de arbeidsmarkt en waar de kansen minder goed zijn of sterk zijn afgenomen. Dat kan immers richting geven aan van-werk-naar-werk activiteiten en (om)scholing.

Deze notitie geeft een eerste inventarisatie sinds het uitbreken van de coronacrisis van:

- De meest kansrijke beroepen.
- De minst kansrijke beroepen, die ook al voor de coronauitbraak minder goede baankansen boden.
- De beroepen die minder goede baankansen bieden sinds de uitbraak van het coronavirus. Dat kan tijdelijk zijn, maar ook langer duren al naar gelang het herstel van de economie.

De overzichten zijn gebaseerd op cijfers over de afgelopen maanden. Daarbij is vooral gekeken naar de verhouding tussen het aantal vacatures en werkzoekenden, en de veranderingen daarin sinds het ingaan van de maatregelen om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan.² Het gaat nadrukkelijk om een **eerste beeld**. Het is moeilijk te voorspellen hoe de arbeidsmarkt er over een aantal maanden uitziet. Veel hangt bijvoorbeeld af van de mate waarin het virus nog onder controle blijft en daarmee van de noodzaak tot (nieuwe) contactbeperkende maatregelen. Ook de ernst en duur van een economische recessie, landelijk en mondiaal, is nog moeilijk in te schatten.

Meest kansrijk

Ondanks de coronacrisis zijn er nog steeds beroepen met moeilijk vervulbare vacatures, al zijn het er wel minder dan een jaar geleden. In die beroepen is de kans op werk nog steeds goed. Deze beroepen stonden ook op de lijst met moeilijk vervulbare vacatures van september 2019 en blijken dus op basis van de meest recente cijfers nog steeds goede kansen op werk te bieden. Het gaat om specifieke beroepen waarvoor doorgaans een langdurige opleiding noodzakelijk is, vaak op hbo-niveau of hoger³. Voor bepaalde beroepen zijn er zij-instroomprojecten. Dan is het relatief gemakkelijk om de overstap te maken. De beroepen die van de lijst zijn verdwenen zijn vooral te vinden in de horeca, verkoop, schoonmaak, beveiliging en transport en logistiek.

¹ Zie: Moeilijk vervulbare vacatures. Landelijk overzicht van beroepen. UWV, 6 september 2019.

² Een korte verantwoording is opgenomen in de bijlage.

³ In enkele gevallen gaat het zelfs om opleidingen met een numerus fixus. Die zijn ook in het overzicht opgenomen om een volledig beeld te scheppen van de meest kansrijke beroepen.

MEEST KANSRIJKE BEROEPEN

Eerste beeld zomer 2020

Zorg	Verzorgenden ig, verpleegkundigen (algemeen/gespecialiseerd) ziekenhuis/instelling/GGZ
	Wijkverpleegkundigen
	Operatieassistenten, anesthesiemedewerkers, verpleegkundig specialisten
	Psychiaters, gz psychologen en klinisch psychologen
	Specifieke medisch specialisten (bv spoedeisende hulp, ouderengeneeskunde)
	Tandartsen, mondhygiënisten
Onderwijs	Leerkrachten basisonderwijs
	Docenten exacte vakken (natuurkunde, scheikunde, wiskunde, informatica)
	Docenten talen (m.n. Nederlands, Duits, klassieke talen)
Overheid	Beleidsmedewerkers ruimtelijke ordening/planologie/milieu, stedenbouwkundigen (gemeenten)
ICT-beroepen	BI-specialisten/data-scientists (SQL, Python, R), datawarehouse ontwikkelaars
	Programmeurs/developers specifieke talen (o.a. Java, C#) en toepassingen (.NET, Cloud, app, web)
	Netwerkspecialisten technische infrastructuur, systeemontwikkelaars, testdevelopers
	Security specialisten ict
Bouw	Betonwerkers, timmerlieden
	Kraanmachinisten
	Dakdekkers, glaszetters, tegelzetters
	Werkvoorbereiders en calculators, uitvoerders bouw, grond-, weg- en waterbouw
	Projectleiders, adviseurs, constructeurs (bouw, grond-, weg- en waterbouw/civiele techniek)
	Bodemkundig onderzoekers, bouwkundig/weg- en waterbouwkundig toezichthouders en adviseurs
Installatie - energie	Loodgieters/monteurs/leidingleggers gas, water, sanitair, verwarming (waaronder warmtepompen)
	Elektriciens en monteurs elektrische installaties/elektriciteitsnetten (waaronder zonnepanelen)
	Glasvezelmonteurs (datacommunicatie)
	Installateurs/monteurs luchtbehandeling, koeltechniek, beveiligingsinstallaties, lifttechniek
	Meet- en regeltechnici, monteurs meet- en regeltechniek
	Tekenaars, werkvoorbereiders, calculators, uitvoerders installatie en elektrotechniek
	Projectleiders/ontwerpers-constructeurs elektrotechniek/installatietechniek
Industrie - voertuigen	Monteurs industriële machines en installaties, medewerkers technische dienst (elektro)
	Operators voedingsindustrie/procesindustrie
	CNC-machinebedieners, -verspaners, -programmeurs, plaatwerkers
	Werkvoorbereiders en calculators werktuigbouw
	Ontwerpers industriële automatisering, PLC-programmeurs, embedded software engineers
	Procestechnologen en -onderzoekers
	Projectleiders/ontwerpers-constructeurs werktuigbouw
Monteurs mobiele werktuigen (kranen, grondverzet-, landbouwmachines)	
Financieel - juridisch	Assistent-accountants, AA-accountants, register-accountants
	Belastingadviseurs
	Customer Due Diligence specialisten
Agrarisch-groen	Hoveniers en boomverzorgers
	Tractorchauffeurs/loonwerkers/landbouwmachinisten
Overig	Woningstofferders, vloerenleggers, keukenmonteurs

Voor de coronacrisis was er in de **zorg** al sprake van grote tekorten, met name aan verzorgenden ig en (algemeen en gespecialiseerd) verpleegkundigen in de thuiszorg, ziekenhuizen, verpleeghuizen, instellingen en GGZ. Tijdens de coronacrisis was het extra druk op de SEH, IC en covid-afdelingen in ziekenhuizen en verpleeghuizen. In andere delen van de zorg was het juist rustiger. Inmiddels komt de reguliere zorg op gang. Komende tijd blijft er veel behoefte aan gediplomeerde verzorgenden en verpleegkundigen. Lopende zij-instroomprojecten zijn tijdens de coronacrisis vaak tijdelijk stopgezet. De verwachting is dat nieuwe projecten na de zomer weer geleidelijk gaan starten. Tijdens de coronacrisis is het aantal vacatures voor helpenden fors gestegen, zij zijn met name in verpleeghuizen ingezet om ander personeel te ondersteunen. In het kader van de Nationale Zorgklas is ook ingezet op korte onlinetrainingen om mensen relatief snel op dit niveau in te kunnen zetten. Hiermee is de kans op werk in dit beroep op dit moment toegenomen. Vooral voor 'helpenden plus', die een diploma op mbo-niveau 2 combineren met enkele certificaten op niveau 3, zijn de kansen op een baan goed. Op dit moment is er ook extra behoefte aan bron- en contactonderzoekers bij GGD'en om de opleving van het aantal coronabesmettingen te kunnen tegengaan.

In het **onderwijs** was al sprake van een tekort aan leerkrachten in het basisonderwijs. Ook tijdens de coronacrisis is (op afstand) doorgewerkt. De tekorten blijven bestaan en spelen met name in de Randstad. In regio's die te maken hebben met een dalend aantal leerlingen (zoals delen van Limburg of Drenthe) spelen structurele lerarentekorten (nog) niet. Maar overal in Nederland kan het lastig zijn vervangers te vinden bij ziekte, vooral nu docenten met corona-

gerelateerde klachten thuis moeten blijven. De werving van zij-instroom is weer gestart en er zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de begeleiding.⁴ In het voortgezet onderwijs is met name sprake van krapte voor docenten exacte vakken en talen. Deze tekorten doen zich in vrijwel alle regio's voor en zijn vaak permanente tekortvakken. Dat wil zeggen dat er ook de komende jaren in deze vakken tekorten blijven bestaan.

Bij de **overheid** spitsten de personeelstekorten zich toe op gemeenten. Veel gemeenten hebben moeite met het invullen van hun vacatures voor beleidsmedewerkers ruimtelijke ordening, planologie en milieu. Er zijn veel bouwwerkzaamheden waar gemeenten bij betrokken zijn en er is steeds meer aandacht voor een duurzame leefomgeving. De nieuwe Omgevingswet (die naar verwachting in 2021 ingaat) kan voor flink wat extra werk zorgen voor gemeenten. De coronacrisis zorgt bovendien voor extra werk bij gemeenten, UWV en belastingdienst, omdat deze organisaties betrokken zijn bij de uitvoering van diverse steunmaatregelen van de overheid (zoals de NOW voor het behoud van werknemers door UWV en de Tozo voor zelfstandigen door gemeenten).⁵ Bovendien neemt het aantal reguliere uitkeringsaanvragen voor bijstand en WW toe. Er zijn echter nog geen signalen van personeelstekorten op dit vlak.

De arbeidsmarkt voor **ict-beroepen** is al sinds halverwege 2017 als 'zeer krap' te typeren. Naast ict-bedrijven hebben ook banken, overheid en bijvoorbeeld online-winkels grote moeite om ict-professionals te vinden. Bij aanvang van de coronacrisis werd de werving in veel gevallen tijdelijk stopgezet, maar deze lijkt inmiddels weer op gang te komen. Door de toename van het thuiswerken is er op dit moment extra vraag naar professionals met kennis van Cloud toepassingen en security specialisten om het thuiswerken zo goed en veilig mogelijk te faciliteren. Daarnaast blijven er goede kansen op werk voor onder andere datascientists en programmeurs en developers in specifieke talen en specifieke toepassingen. De moeilijk vervulbare vacatures hebben vooral betrekking op hbo'ers en academici met up-to-date kennis.

De **bouw en installatie** zijn vrij snel na de intelligente lockdown weer grotendeels opgestart (mede op basis van het protocol Samen veilig doorwerken). Sommige werkzaamheden worden naar voren gehaald, zoals onderhoudswerkzaamheden aan gebouwen en infraprojecten van Rijkswaterstaat. De sector heeft bovendien afspraken gemaakt met overheid en banken over het door laten gaan of versnellen van investeringen, vergunningverlening en aanbestedingen.⁶ Er is bovendien de komende jaren het nodige werk in de energietransitie (bijvoorbeeld de installatie van warmtepompen, zonnepanelen, isoleren van woningen, aanleg van laadpalen). Er blijft dus vraag naar technisch geschoolde vakmensen, technisch administratief personeel en hoger opgeleide projectleiders/constructeurs. Wel wordt mogelijk de komende tijd minder werk verwacht. De sector pleit daarom voor een investeringsprogramma in betaalbare nieuwe woningen en verduurzaming van bestaande woonomgeving.⁷ Met name de infrasector maakt zich zorgen en pleit voor extra geld voor gemeenten voor onderhoud aan wegen.⁸ De situatie kan dus later in 2020 of 2021 nog verslechteren, maar de structurele tekorten aan technische vakmensen zullen niet zomaar verdwijnen. Netwerkbedrijven in de **energiesector** hebben mede door de energietransitie grote behoefte aan monteurs.

Ook in de **industrie** blijft er vraag naar technici. In deze sector ligt de personeelsvraag niet meer op hetzelfde niveau als voor de crisis en is de productie gekrompen. De situatie kan echter van bedrijf tot bedrijf verschillen, en als er vacatures zijn, zijn goede vakmensen nog steeds moeilijk te vinden. Voorbeelden hiervan zijn de monteurs elektro, operators in de proces- en voedingsindustrie, CNC-verspaners, werkvoorbereiders, ontwerpers-constructeurs en PLC-programmeurs (ontwerpers van industriële automatisering). Wel is er enige terughoudend met de werving en opleiding van nieuwe medewerkers, omdat inwerken en begeleiden lastiger is vanwege de 1,5 meter voorschriften. De kansen op de lagere niveaus lijken op dit moment wel afgenomen, bijvoorbeeld voor productiemedewerkers en inpakkers. Hoewel er nog steeds relatief veel bedrijven uitgaan van (verdere) krimp van het personeelsbestand neemt dit aandeel al wel weer af en zijn bedrijven in juli alweer optimistischer dan in juni⁹.

In de **financieel-juridische richting** is er nog steeds vraag naar accountants. Assistent-accountants, AA-accountants en registeraccountants worden onder andere ingeschakeld voor controles/audits en het samenstellen van jaarrekeningen, maar ze fungeren ook als adviseur van het bedrijfsleven. Voor een deel van de NOW-aanvragen is bovendien een accountantsverklaring noodzakelijk. Er is grote behoefte aan mensen met kennis van rapportage-standaarden en data-analyse technieken (BI). Werkgevers ervaren daarnaast een tekort aan belastingadviseurs (fiscalisten), bijvoorbeeld specialisten op het gebied van omzetbelasting of 'transfer pricing'. Verder zijn Customer Due Diligence (CDD) specialisten lastig te vinden (ook wel 'Know Your Customer'-specialisten of Anti Money Laundering-analisten). Zij worden (bijvoorbeeld bij overnames) ingezet om te toetsen of een relatie mogelijk verbonden is aan witwassen, fraude of terrorisme. Een zij-instroomproject is tijdens de coronacrisis doorgegaan in digitale vorm.

In de **agrarisich-groene sector** gaat het werk voor hoveniers en boomverzorgers onverminderd door. Vacatures voor hoveniers waren de laatste jaren al moeilijk te vervullen. Daarbij komt dat de vraag vanuit particulieren is toegenomen, aangezien mensen sinds de uitbraak van het coronavirus veel meer thuis zijn¹⁰. Dit kan overigens wel een tijdelijk effect zijn, wat wegvalt wanneer de economie in een recessie terechtkomt. In de agrarische sector blijft er vraag naar

⁴ Intensivering aanpak tekorten in het onderwijs en de lerarenopleidingen. Ministerie van OCW, 16 juni 2020.

⁵ Zie voor alle regelingen www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-financiele-regelingen/overzicht-financiele-regelingen.

⁶ Samen doorbouwen aan Nederland. Rijksoverheid.nl, 22 april 2020.

⁷ Pleidooi Woningbouwalliantie: Geef economie impuls met investeringen in woningbouw. Bouwend Nederland, 18 juni 2020.

⁸ Maxime Verhagen: 'Taskforce infra heeft minder gedaan dan gehoopt, extra investeringen hard nodig'. Cobouw 24 juli 2020.

⁹ Producentenvertrouwen neemt verder toe in juli. CBS, 30 juli 2020.

¹⁰ Belangstelling voor de tuin toegenomen. De hovenier, 5 mei 2020. Hoveniers hebben het enorm druk tijdens de coronacrisis. Haarlems weekblad. 25 mei 2020.

technisch personeel dat gecertificeerd is om met uiteenlopende machines te werken. Doordat er veel vraag is naar technisch opgeleid personeel, is het lastiger voor loonbedrijven om tractorchauffeurs en landbouwmachinisten te vinden.

Minst kansrijk

Voor de coronacrisis was er een beperkt aantal beroepen waar de kans op werk minder goed was. Die beroepen bieden sinds de coronacrisis nog steeds geen goede kansen. Een deel van deze beroepen is kwetsbaar gebleken voor digitalisering en automatisering. In andere gevallen is het aanbod groter dan de vraag. Het is lastig voor mensen om werk te vinden in deze beroepen, maar niet onmogelijk. Naarmate mensen beschikken over meer (specifieke) ervaring, extra (aanvullende) certificaten of een sterk netwerk worden de kansen beter. Wel zal het voor werkzoekenden met deze beroepen de komende tijd nog moeilijker worden om een baan te vinden naarmate er door de economische crisis meer mensen in deze beroepsgroepen op zoek moeten naar ander werk. In enkele gevallen zouden de kansen de komende tijd wel iets kunnen verbeteren.

MINST KANSRIJKE BEROEPEN Eerste beeld zomer 2020

Administratief - financieel	Ondersteunende secretariële medewerkers
	Administratief medewerkers (archieff/documentatie, data-entry)
	Baliemedewerkers bankbedrijf/postagentschappen
Cultuur	Bibliotheekmedewerkers
	(Educatief) museummedewerkers
Media - vormgeving	Grafisch vormgevers
	Drukkerijmedewerkers
Dienstverlenend - evenementen	Dierenverzorgers
	Organisatoren van conferenties en evenementen
en reizen	Reisleiders en gidsen
Facilitair	Conciërges/huismeesters
	Instellingskoks
Pedagogisch- onderwijs	Trainers communicatieve vaardigheden
	Onderwijsassistenten basisonderwijs
Sociaal	Activiteitenbegeleiders
	Sociaal werkers (maatschappelijk, sociaal-cultureel, sociaal-juridisch), inclusief leidinggevend

Veel **administratief-ondersteunende en –financiële beroepen** op lager en middelbaar niveau worden al enige jaren door digitalisering bedreigd. Dit speelt zowel bij de overheid als in de marktsectoren. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om secretariael en administratief medewerkers (mbo-niveau 2). Taken zijn steeds meer vervangen door slimme software en computersystemen. Ook worden administratieve taken overgenomen door collega's of door burgers en klanten (zelfservice via elektronische agenda's, apps, vooraf ingevulde belastingaangiftes, etc.). Het aanbod van werkzoekenden en pas gediplomeerden is nog steeds veel groter dan de vraag. Door de digitalisering worden steeds meer bankfilialen en postagentschappen gesloten. De coronacrisis lijkt deze ontwikkeling te versnellen.¹¹ Voor de langere termijn zullen de kansen op werk voor baliemedewerkers bij bankbedrijven dus niet snel weer toenemen.

In de **culturele richting** zijn er minder goede kansen op werk in bibliotheken en musea. Het werk in de bibliotheek verandert: er worden minder boeken geleend en via websites van bibliotheken zijn E-books te lenen. Er is minder vraag naar medewerkers uitleen en meer naar medewerkers die kunnen bijdragen aan maatschappelijke doelstellingen (taaltrainingen, digitale vaardigheidstrainingen). Ook voor educatief museummedewerkers zijn de kansen op werk minder goed. Een deel van dit werk wordt gedaan door vrijwilligers.¹²

Beroepen in **media- en vormgeving** voelen eveneens de digitaliseringstrend. Hierdoor is er al langere tijd steeds minder behoefte aan drukkerijmedewerkers (grafisch assistenten, nabewerkers en binders). Dit geldt ook voor grafisch vormgevers, al dan niet werkzaam in drukkerijen. De coronacrisis maakt de branche extra kwetsbaar: er is minder vraag naar banners/posters voor evenementen, brochures, etc. Aangezien de opleiding tot drukker inmiddels slechts op twee locaties wordt gegeven is de verwachting dat het aantal studenten de komende jaren afneemt en daarmee de kans op werk voor gediplomeerde drukkers weer toeneemt.

Sommige **dienstverlenende beroepen** en daarbij behorende opleidingen zijn gewoonweg te populair. Dit geldt bijvoorbeeld voor dierenverzorger. Hierdoor ontstaat er veel concurrentie onder werkzoekenden. Daarnaast was er de afgelopen maanden ook minder vraag naar bijvoorbeeld hondenopvang. Mensen werkten meer thuis en gingen in het voorjaar niet op vakantie en hadden daardoor geen opvang nodig.¹³ Ook zijn er veel mensen op zoek naar een baan als

¹¹ ING en Rabobank sluiten versneld filialen door coronacrisis. NOS, 10 juli 2020.

¹² In de vaste collectie van het museum: de vrijwilliger. VSB fonds, Erfgoed Gelderland, Movisie, LCM. Oktober 2016.

¹³ Het is stil in het dierenpension want veel baasjes gaan niet op vakantie. Omroep Brabant, 22 juli 2020.

toeristische gids/reisbegeleider of evenementenorganisator. Daar kwam de coronacrisis nog eens bovenop. De reisbranche kwam daardoor zo goed als stil te liggen.

Op **facilitair** gebied hebben vooral de instellingskoks en conciërges de laatste jaren minder goede kansen op werk. Er wonen steeds minder mensen in verpleeg- en verzorgingshuizen en bovendien wordt de keuken vaak uitbesteed. In kleinschalige woonvormen wordt ook zelf gekookt door het personeel met de bewoners. Tegelijkertijd kan het werken in een instelling op een gegeven moment een aantrekkelijke overstap zijn voor restaurantkoks vanwege de werktijden overdag. Conciërges-/huismeesters werken bij scholen, bedrijven, kantoren of instellingen. Ze hebben vaak een technische achtergrond, maar zijn ook kwetsbaar bij reorganisaties omdat ze lang niet altijd een specifieke (mbo-)opleiding hebben genoten.

In de **pedagogische richting** vallen de onderwijsassistenten op. Scholen hebben de afgelopen jaren extra middelen gekregen om de personeelstekorten op te lossen en de werkdruk te verminderen. Dit is deels besteed aan het aanstellen van onderwijsassistenten, maar bijvoorbeeld ook aan de werving van extra docenten of vakdocenten (zoals gymleraren).¹⁴ De afgelopen jaren is het aantal vacatures voor onderwijsassistenten gestegen, maar het aantal werkzoekenden is nog altijd fors hoger. Inmiddels zijn er sinds eind 2019 weer meer financiële middelen ingezet om docenten te ontlasten. Ook hebben de grote steden nog eens extra middelen gekregen om het lerarentekort op te lossen.¹⁵ Daarmee zou de kans op werk voor onderwijsassistenten kunnen verbeteren.

Ook voor trainers van communicatieve vaardigheden zijn er vaak veel kandidaten ten opzichte van het aantal vacatures. Sinds de coronacrisis gaan trainingen zoveel mogelijk online door (virtual classrooms) maar dat zal niet in alle gevallen mogelijk zijn, zeker niet als het gaat om communicatieve vaardigheden.

Ten slotte zijn er minder goede kansen in een aantal beroepen op **sociaal gebied**. Er zijn veel sociaal werkers werkloos. Tegelijkertijd is er in het sociaal werk en de jeugdzorg wel behoefte aan nieuw personeel. Daar lijkt echter sprake van een kwalitatieve mismatch. Er is bijvoorbeeld behoefte aan mensen voor de sociale wijkteams: mensen met kennis van verschillende doelgroepen die een eerste inschatting kunnen maken en doorverwijzen. Het kunnen ondersteunen van hulpvragers bij het zelf oplossen van problemen is vaak een vereiste. Voor werkzoekenden met deze capaciteiten zijn de kansen op werk beter. Activiteitenbegeleiders hebben door corona een periode niet of minder kunnen werken omdat bijvoorbeeld de dagbesteding was gesloten. Maar ook daarvoor waren er al veel mensen in deze beroepsgroep werkzoekend.

Minder kansen sinds corona

Er zijn ook beroepen waarvoor de kans op werk door de coronacrisis behoorlijk is afgenomen. In hoeverre dit een tijdelijke terugval is, of dat het langer gaat duren is niet altijd goed in te schatten. Voor een deel gaat het om beroepen met tot voor kort goede kansen zoals in de horeca, detailhandel of transportsector. Voor andere beroepen waren de kansen een aantal jaar geleden ook al eerder minder goed. Met de krapte op de arbeidsmarkt waren ze juist wat verbeterd (bijvoorbeeld administratieve beroepen) maar door de economische terugval zijn de kansen in deze beroepen weer afgenomen.

Tot het begin de coronacrisis waren er goede baankansen in de **horeca**, zowel voor koks als bedienend personeel. De sector is hard geraakt door de uitbraak van het coronavirus. Alle zaken moesten tussen half maart en 1 juni gesloten worden; alleen voor afhaal kon een horecazaak nog open zijn. Vrijwel al het personeel had hierdoor geen werk meer omhanden. Veel tijdelijke contracten werden niet verlengd. Koks zijn wel vaker behouden gebleven. Sinds 1 juni en 1 juli zijn er versoepelingen doorgevoerd: de horeca kon weer open, maar met een strikt protocol. Hierdoor liep de vraag naar personeel wel weer op, maar nog niet tot het niveau van voor de crisis. Voor heel 2020 wordt een lagere omzet verwacht.¹⁶ Voor kleinere zaken en cafés (zonder eetmogelijkheid) blijft de situatie vanwege de 1,5 meter afstand vaak problematisch, en discotheken kunnen nog helemaal niet open. Er zijn aan de andere kant echter ook regio's waar (voor de zomerperiode) alweer signalen zijn van tekorten aan personeel¹⁷. Veel **party- en eventcaterars** vrezen voor hun voortbestaan.¹⁸

In de **cultuur, sport en recreatie** hebben veel beroepen te lijden onder de contactbeperkende maatregelen. Sportclubs en -centra waren gesloten, maar konden per 1 juli hun deuren weer openen. Het aantal vacatures voor sportinstructeur en fitnesstrainer is op dit moment nog niet op het niveau van voor de crisis. Ook concertzalen, theaters, musea en bioscopen hebben moeite om kostendekkend te draaien met de 1,5 meter maatregel, en zien voor de langere termijn nog geen perspectief. Ontslagen zijn al aangekondigd, ook onder mensen met een vast contract.¹⁹ Dit raakt niet alleen acteurs, musici, artiesten, productieleders en regisseurs, maar ook ondersteunend (technisch) personeel zoals de servicemedewerkers in theaters en bioscopen, beeld-, geluid en belichtingstechnici en productieassistenten. In de branche zijn veel zzp'ers werkzaam.

¹⁴ Onderzoek werkdrukmiddelen. DUO, juli 2019.

¹⁵ Intensivering aanpak tekorten in het onderwijs en de lerarenopleidingen. Ministerie van OCW, 16 juni 2020.

¹⁶ Ongekende omzetsdalingen in 2020. ING over horeca, juli 2020.

¹⁷ Horecapersoneel omscholen? Er is juist een tekort! Omroep Zeeland, 28 juli 2020. Horeca Maastricht heeft tekort aan personeel. 1Limburg, 30 juli 2020.

¹⁸ Ingestorte markt bedraagt party- en eventcaterars in hun voortbestaan. Misset Horeca, juli 2020.

¹⁹ Reorganisaties in entertainmentwereld: banen weg bij Mojo, Talpa en NEMO. Nu.nl, 15 juli 2020.

In de **detailhandel- en verkoopberoepen** is vooral de non-food is flink geraakt door de coronacrisis. Veel fysieke winkels zijn een tijd gesloten geweest omdat vaak onduidelijk was hoe de 1,5 meter gehandhaafd kon worden en er veel minder klanten de winkel in kwamen. De grootste pijn zat in de fashion (kleding en schoenen). Ook boekwinkels en winkels in speelgoed en huishoudelijke artikelen hebben hier flink last van gehad. Als gevolg van de coronamaatregelen is de situatie van veel fysieke winkels verslechterd terwijl zij al te maken hadden met concurrentie van lowbudget winkels en onlineverkopen. Doordat mensen zoveel mogelijk thuisbleven, werd de auto minder gebruikt en was het dus ook erg rustig in de tankstations.

MINDER KANSEN SINDS CORONA Eerste beeld zomer 2020

Horeca - catering	Bedienend en barpersoneel, medewerkers horecabuffetten
	Restaurantkoks, keukenassistenten
	Leidinggevenden bediening/keuken/banqueting
	Hotelreceptionisten/horecaportiers
	Bedrijfsleiders/ondernemers horeca
Cultuur-sport-recreatie	Servicemedewerkers bioscoop, theater, amusementscentrum
	Productieassistenten/producenten/regisseurs televisie, film en theater
	Audiovisueel-, beeld-, geluid- belichtingstechnici
	Musici, acteurs, artiesten
	Fitnesstrainers/sportinstructeurs
Bedrijfsleiders - ondernemers sportschool, vakantiepark, recreatie-accommodatie	
Verkoop-detailhandel	Verkoopmedewerkers tankstation
	Verkoopmedewerkers huishoudelijke artikelen-speelgoed-fashion-overig non-food (boeken, cosmetica & parfums, tweedehands etc.)
	Bedrijfsleiders - ondernemers fashion, non-food (boeken, cosmetica & parfums, tweedehands etc.)
Contactberoepen	Kappers, schoonheidsspecialisten
Transport en logistiek	Laders, lossers en sjouwers
	Logistiek en voorraadmedewerkers, magazijn- en expeditie-medewerkers
	Conducteurs
	Stewards luchtvaart, piloten
	Taxichauffeurs
	Leidinggevenden magazijn/managers logistiek, transport, expeditie en distributie
Industrie	Productie-medewerkers/inpakkers/assemblagemonteurs metaal-elektrotechnisch
	Verf en lakspuiters
	Productcontroleurs non-food industrie
Bouw	Bouwkundig architecten en ontwerpers
Commercieel	Communicatie-, PR- en marketing medewerkers/adviseurs/managers
	Reisadviseurs en reisbureau-medewerkers
Facilitair	Medewerkers bedrijfsrestaurant
	Huishoudelijk medewerkers (hotel, instelling)
	Objectbeveiligers
	Receptionisten en telefonisten
Financieel - administratief	Medewerkers kopieer-, printbedrijf/repro-afdeling
	Juridisch/medisch secretaresses, notulisten
	Assistent inkopers / administratief medewerkers inkoop
HR personeels-werving	Financieel-administratief medewerkers / medewerkers verzekeringsadministratie
	Intercedenten en intermediairs
	Medewerkers personeelsadministratie
	Specialisten arbeid, loopbaanontwikkeling en personeelszaken

Contactberoepen als kappers en schoonheidsspecialisten konden een tijd lang geen klanten ontvangen. Inmiddels zijn de maatregelen versoepeld en is bezoek van klanten weer mogelijk, maar gelden nog wel protocollen gebaseerd op de richtlijnen van het RIVM. Kappers verwachten dit jaar een lagere omzet.²⁰

Ook de **transport en logistieke beroepen** ervaren de effecten van de crisis: het vliegverkeer lag een tijdlang bijna geheel stil en mensen reisden niet meer met het openbaar vervoer. Reizen per touringcar werden nauwelijks meer gemaakt. In het openbaar vervoer zal er door pensionering vervangingsvraag blijven, maar onduidelijk is hoe groot

²⁰ Kappers: 'We krijgen de omzetzerving van sluiting er niet meer bijgeknipt.' Nu.nl, 13 juni 2020.

deze zal zijn. Het teruglopend aantal reizigers kan de dienstregeling namelijk financieel onder druk zetten, waardoor er mogelijk minder personeel nodig is in het OV. Ook de taxibranche had geen klanten: de particuliere vraag viel haast compleet weg en ook het groepsvervoer (bijvoorbeeld speciaal onderwijs, gehandicapten, ouderen) lag stil. Dat laatste is deels op gang gekomen door het opengaan van basis- en speciaal onderwijs en het weer opstarten van de dagbesteding, maar sommige klanten blijven terughoudend uit angst voor besmetting. Sommige logistieke centra hebben meer werk (bijvoorbeeld door online verkopen), maar een groot deel van de ondernemers in transport en logistiek (bijna driekwart) ervaart juist omzetverlies sinds het uitbreken van de coronacrisis.²¹ Er is per saldo nog steeds minder vraag is naar magazijn- en expeditiemedewerkers en laders en lossers.

Het beeld in de **industrie** is divers. In bepaalde segmenten (medische producten, onderdelen van de technologische industrie) is er nog steeds voldoende werk. In andere segmenten (bijvoorbeeld de transportmiddelenindustrie en toeleveranciers) is er nog steeds minder vraag, maar ook dan kan het per bedrijf nog steeds verschillen. Wel is duidelijk dat de industriële productie fors is gedaald ten opzichte van een jaar geleden. In juni lag deze nog bijna 10% lager dan een jaar eerder. Hierdoor is er minder vraag naar allerlei functiecategorieën, waardoor de kans op werk voor bijvoorbeeld productiemedewerkers, inpakkers en assemblagemonteurs is afgenomen. Werkgevers gaan de komende maanden eerder uit van personeelskrimp dan -groei, maar het aandeel dat denkt te krimpen daalt wel weer.²² Ook op andere aspecten is het ondernemersvertrouwen weer iets beter dan maand ervoor. Naarmate dit doorzet zal ook de vraag op deze niveaus mogelijk weer toenemen.

In de **bouw** lijkt er op dit moment minder vraag naar architecten en bouwkundig ontwerpers. Hier speelt naast de coronacrisis ook de stikstof- en pfas-problematiek een rol. Architecten zitten vooraan in de bouwcyclus. Als zij minder opdrachten krijgen, dan is de verwachting dat ook de keten daarachter daar op termijn mee te maken krijgt. Met name de ontwerpers in de bouwketen zagen hun orderportefeuille in juni afnemen, waar andere onderdelen juist weer wat optimistischer waren²³.

Verschillende **commerciële** beroepen merken de effecten van de crisis. Zo hebben beroepen in PR-, communicatie en marketing last van de coronacrisis. Diverse bedrijven hebben reclamecampagnes in het begin van de coronacrisis geannuleerd.²⁴ Ook zijn allerlei evenementen (EK voetbal, Formule 1 Zandvoort, festivals) niet doorgestaan waar veel adverteerders op zouden inhaken. Deze trend zou door kunnen zetten wanneer bedrijven vanwege afnemende omzetten moeten bezuinigen op hun pr- en marketingbudgetten. De reisbranche lag grotendeels stil. Inmiddels zijn reizen binnen Europa weer mogelijk maar de branche heeft het mede door recente negatieve eisadviezen nog steeds moeilijk. Veel tijdelijke contracten worden niet verlengd en de eerste ontslagen zijn al aangekondigd. Ook faillissementen worden niet uitgesloten²⁵.

Door de coronacrisis werd iedereen opgeroepen zoveel mogelijk thuis te werken. Hierdoor worden vooral beroepen in de **facilitaire diensten** geraakt, zoals medewerkers in bedrijfsrestaurants of huishoudelijke diensten. Er zijn signalen dat mensen nog langer blijven thuiswerken of vaker gaan thuiswerken. Zo wordt bij bedrijfscaterers gevreesd voor baanverlies²⁶. Minder bezoek in kantoren betekent ook minder vraag naar receptionisten. Tot voor kort waren er goede kansen op werk als objectbeveiliging, maar ook de beveiligingsbranche merkt de effecten van de coronacrisis.²⁷ Door het vele thuiswerken besteden bedrijven minder vaak opdrachten uit aan print- en kopieerbedrijven/repro-afdelingen.

De afgelopen maanden is het aantal vacatures voor **financieel-administratieve beroepen** afgenomen. Economisch onzekere tijden kunnen ertoe leiden dat werkgevers voorzichtiger worden met de werving voor indirecte functies, zoals bijvoorbeeld financieel-administratief medewerkers. Deze beroepsgroepen zijn op zich al kwetsbaar door digitalisering en automatisering, maar boden tot de coronacrisis nog redelijke kansen op werk (waarschijnlijk vanwege de algehele krapte op de arbeidsmarkt). Tot voor kort was er sprake van een tekort aan inkopers, maar door de contactbeperkende maatregelen konden inkopers minder vaak op bezoek bij hun klanten en leveranciers. Daarnaast konden soms opdrachten niet geleverd worden vanwege (internationale) transportbeperkingen. Vooral voor assistent inkopers is de kans op werk fors afgenomen.

Tenslotte heeft de plotselinge omslag op de arbeidsmarkt ook functies op het gebied van **HR en personeelswerving** geraakt. Uitzendbedrijven raakten veel opdrachten kwijt en hebben dus minder behoefte aan intercedenten. Bedrijven zijn bovendien terughoudend met de werving van nieuw personeel en daarmee ook medewerkers voor de afdeling personeelszaken. Het aantal vacatures voor deze beroepen ligt nog fors lager dan voor maart. Naarmate bedrijven meer mensen moeten ontslaan en gaan reorganiseren kan er de komende tijd mogelijk wel meer vraag komen naar loopbaanadviseurs. In de nieuwe NOW-regeling moet er bijvoorbeeld aandacht zijn voor scholing en via NL Leert Door is het vanaf augustus mogelijk een ontwikkeladvies aan te vragen.

²¹ Vijfde coronamonitor. Transport en Logistiek Nederland, 18 juni 2020.

²² CBS: Conjunctuurenquête juli 2020, Productie industrie bijna 10 procent lager in juni, 7 augustus 2020.

²³ Bouwmonitor juni-juli 2020. Cobouw i.s.m. Vakmedianet en USP. Juli 2020.

²⁴ Corona raakt reclame-industrie: 'Het wordt een zwaar jaar'. Marketing Tribune, 15 maart 2020.

²⁵ Topman ANVR: 'Veel faillissementen en ontslagen in de reisbranche'. De ondernemer, 16 juni 2020.

²⁶ Thuiswerken klap voor bedrijfscantines: 'Het is behoorlijk dramatisch'. RTL Nieuws, 27 juli 2020.

²⁷ Ontwikkeling beveiligingsbranche tot corona positief. Veiligheidsbranche, 19 juni 2020.

Slot

Kansen blijven monitoren

Deze publicatie bevat een eerste beeld van de kansen op de arbeidsmarkt sinds de uitbraak van het coronavirus. De beschikbare cijfers duiden op een duidelijke omslag, waarbij het aantal kansrijke beroepen afneemt en een flink aantal beroepen duidelijk minder goede kansen biedt dan voor de coronacrisis. Inmiddels neemt de vraag naar personeel ook weer wat toe en daarmee ook de kans op werk, maar bij veel beroepen nog niet tot het niveau van voor corona. Aan de andere kant kan een verdere opleving van het virus of economische recessie de kans op werk juist nog verder in negatieve zin beïnvloeden. Op dit moment is echter moeilijk te voorspellen hoe diep de crisis wordt en hoe snel het herstel zal intreden. Daarom zal UWV later dit jaar nog eens een overzicht publiceren van de meest kansrijke beroepen. Juist omdat dit richting kan bieden in de zoektocht van mensen naar ander werk en omscholing.

Omscholing, bijscholing en intercollegiale in- en uitleen

Maar niet alleen omscholing is een optie in deze periode. Terwijl er op dit moment minder werk is maken bedrijven zich soms ook zorgen over het behoud van vakkrachten op de wat langere termijn. Nog niet zo lang geleden hadden ze immers nog te maken met personeelstekorten. Zo wordt gekeken naar manieren om werknemers van het ene bedrijf tijdelijk aan de slag te laten gaan bij het andere bedrijf: collegiale in- en uitleen. NLWerktDoor probeert onder meer die verbinding tussen werkgevers tot stand te brengen. Ook sectoraal zijn er sinds de uitbraak van het coronavirus diverse initiatieven gestart²⁸.

Daarnaast worden initiatieven genomen voor online-bijscholing, bijvoorbeeld in de horeca onder de noemer Back2work, een vervolg op de Stay Home Hospitality Academy. In andere sectoren kan een periode van minder werk eveneens gebruikt worden om vak kennis bij te spijkeren. Daarmee kunnen werknemers hun kennis en waarde op de arbeidsmarkt vergroten. Vanaf augustus stelt het kabinet in het kader van NLLeertDoor middelen beschikbaar voor gratis ontwikkeladviezen met arbeidsmarktscan. Later dit jaar komt daar een online scholingsaanbod bij, variërend van korte cursussen om de vaardigheden te verbeteren en vakgerichte bijscholing in het eigen beroep tot eerste modules of oriëntatie op omscholing naar een ander beroep²⁹.

²⁸ Zie nlwerktdoor.nl/initiatieven/

²⁹ Hoofdlijnen NL leert door. Kamerbrief Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 2 juli 2020.

Bijlage: Totstandkoming

Startpunt voor de overzichten in deze notitie zijn cijfers van UWV over de verhouding tussen het aantal werkzoekenden en vacatures per beroep:

1. De typering van de situatie op de arbeidsmarkt volgens de spanningsindicator van UWV
2. Het aantal Cv's per vacature op werk.nl

Normaliter gebruiken we voor de analyse van kansrijke c.q. krapteberoepen ook een derde indicator: het percentage mensen dat binnen 6 maanden na instroom in de WW het werk hervat. Om deze indicator te berekenen moeten mensen langer gevolgd kunnen worden. Deze indicator biedt dus op dit moment nog geen zicht op de situatie sinds de uitbraak van het coronavirus.

Indicator 1: Spanningsindicator

De spanningsindicator van UWV geeft een indicatie van de spanning op de arbeidsmarkt, variërend van zeer ruim tot zeer krap. Deze indicator deelt het geschatte aantal openstaande vacatures op de totale vacaturemarkt door het aantal mensen dat korter dan 6 maanden WW ontvangt. Het aantal openstaande vacatures is gebaseerd op Jobfeed. Dit bestand met internetvacatures is ont dubbeld, herwogen en opgehoogd naar het totaal aantal openstaande vacatures volgens het CBS. Het gaat hier dus om een schatting van de totale vacaturemarkt, niet slechts de vacatures die bij UWV worden gemeld.

Als er veel vacatures zijn ten opzichte van het aantal WW'ers dat korter dan 6 maanden een uitkering ontvangt is sprake van een krappe arbeidsmarkt. Voor werkgevers is het dan lastiger om vacatures vervuld te krijgen, maar voor werkzoekenden biedt dit juiste betere kansen op een baan. Als er relatief weinig vacatures zijn is sprake van een ruime arbeidsmarkt, dan is de kans op werk voor werkzoekenden dus minder goed. De spanningsindicator werkt met een vijfpuntschaal:

1. Zeer ruim
2. Ruim
3. Gemiddeld
4. Krap
5. Zeer krap

Er is gekeken naar de situatie eind eerste kwartaal van 2020. De eerste effecten van de corona-crisis waren toen al zichtbaar.

Indicator 2: Verhouding aantal cv's en vacatures op werk.nl

Sinds 2013 zijn werkzoekenden met een WW-uitkering verplicht ook een cv op werk.nl te plaatsen. Ook bijstandsgerechtigden en andere werkzoekenden kunnen een cv op werk.nl plaatsen. In het cv kunnen werkzoekenden maximaal drie zoekberoepen aangeven. Tegenover deze cv's staan vacatures op werk.nl die vindbaar zijn voor de werkzoekenden. Deze vacatures zijn een optelling van vacatures die door werkgevers op werk.nl zijn gezet, vacatures die door de WerkgeversServicepunten zijn verzameld en doorgezet op werk.nl en de vacatures die via Jobfeed zijn gegenereerd door te zoeken op internet. Het aantal vacatures is nu geen schatting van het totale aantal vacatures op de arbeidsmarkt, maar een meting via de vacaturesite van UWV. Op basis van deze bron is een verhouding te berekenen voor het aantal cv's per vacature. Om te corrigeren voor al te grote schommelingen en toch een actueel inzicht te krijgen is gewerkt met een 3-maandsgemiddelde (maart-mei 2020). Ook deze scores zijn verwerkt in een 5-puntsschaal, al naar gelang het aantal cv's per vacature.

Totaalscores

Deze twee indicatoren zijn met elkaar gecombineerd tot een totaalscore:

- Een hoge totaalscore geeft een indicatie van goede kansen in een bepaald beroep. Daarbij is gecontroleerd of het beroep in eerdere kwartalen ook al goede kansen bood op werk
- Een lage totaalscore geeft juist een indicatie van minder goede kansen. Ook hier is gekeken naar eerdere perioden.
- Een substantieel dalende totaalscore geeft een indicatie dat de kans op werk in het beroep duidelijk is verslechterd gebleken door de coronacrisis. Wanneer er juist in de laatste weken (medio juni – medio juli) een duidelijke opleving van het aantal vacatures zichtbaar is, is het beroep niet op deze lijst opgenomen (maar wordt het mogelijk nog wel in de tekst genoemd).

Op basis van de binnen UWV beschikbare inzichten is vervolgens een keuze gemaakt voor de beroepen waarvoor de typering 'meest kansrijk', 'minst kansrijk' en 'minder kansen sinds corona' ook goed is te onderbouwen.

Aanknopingspunten daarvoor vormen de inzichten uit de factsheets **sectoren** en **beroepen**, eerdere overzichten met **moeilijk vervulbare vacatures** en actuele **kwalitatieve inzichten** en **impactanalyses**. Daarnaast is afgestemd met de Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) over de beroepen op mbo-niveau.

Colofon

Uitgave

UWV [Afdeling Arbeidsmarktinformatie en -advies]

Inlichtingen

Mechelien.vanderaalst@uwv.nl

Freek.kalkhoven@uwv.nl

Auteurs

Mechelien van der Aalst

Lisan van den Beukel

Suzanne IJzerman

Freek Kalkhoven

Stef Molleman

Jena de Wit

Volg ons

Disclaimer

Alles uit deze uitgave mag worden overgenomen, echter uitsluitend met bronvermelding.

UWV © 2020

De kennispublicaties van UWV hebben betrekking op vier gebieden. Deze kennen een eigen kleurcodering. Zo kunt u snel zien op welk gebied een publicatie betrekking heeft:

ontwikkelingen in de sociale zekerheid

arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie

verder professionaliseren van de dienstverlening

financiële aspecten van de sociale zekerheid